स्थायी निदेश क्र.२५

बांधकाम साहित्यात फ्लाय ॲश विटा/ फ्लाय ॲश आधारीत साहित्याचा वापर करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या नियमांची अंमलबजावणी करणेबाबत.

नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय,
शासकीय परिवहन सेवा इमारत,
३ रा मजला, सर पोचखानवाला मार्ग, वरळी, मुंबई - ४०० ०३०.
क्र: नपाप्रसं/१-६/२००४/७८३/कक्ष ७
दिनांक : २८ ऑक्टोबर, २००४

वाचा : १) शासन, नगर विकास विभाग परिपत्रक क्र.एफएआर १०२००४/१६०/प्र.क्र.२७/नवि-२०,दि. २७.२.२००४
२) शासन, नगर विकास विभाग परिपत्रक क्र.टीपीबी ४३०४/३७१/प्र.क्र.२४२/०४/नवि-११, दि. ६.९.२००४

संदर्भाधीन परिपत्रकान्वये बांधकाम साहित्यात फ्लाय ॲश विटा व फ्लाय ॲश आधारीत साहित्याचा वापर करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या नियमाची अंमलबजावणी करणेबाबत आवश्यक त्या सूचना नगरपरिषद, मुख्याधिकारी यांना निर्गमित केल्या आहेत. औष्णिक विद्युत केंद्राच्या १०० कि.मी. परिसरातील बांधकाम व रस्ते, पूल, फ्लाय ओव्हर बांधकामात फ्लाय ॲश विटा व फ्लाय ॲश आधारीत साहित्याचा वापर सक्तीने करणे व अशा बांधकामांसाठी स्पेसिफिकेशन्स, टेंडर व डॉक्युमेंट्स मध्ये आवश्यक त्या सुधारणा करणे अनिवार्य केले आहे. केंद्र शासनाच्या या नियमांची अंमलबजावणी राज्यातील औष्णिक केंद्राच्या १०० कि.मी. परिसरात लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्या अनुषंगाने शासनाने दिनांक २७.२.२००४ च्या परिपत्रकान्वये औष्णिक विद्युत केंद्राच्या १०० कि.मी.परिसरातील गृह निर्माण मंडळ, बांधकाम व्यावसायिक, बांधकाम संस्था यांनी एकूण बांधकामात वापरल्या जाणाऱ्या विटा, ब्लॉक्स आणि टाईल्सच्या खाली नमूद केलेल्या टक्केवारीप्रमाणे एकूण बांधकामात फ्लाय ॲश विटा, ब्लॉक्स, टाईल्स अथवा क्ले फ्लाय ॲश / सिमेंट फ्लाय ॲश विटा / ब्लॉक्स व टाईल्सचा बांधकामात वापर करणे अनिवार्य आहे असे नगरपरिषदांना कळविले आहे.

एकूण बांधकामात फ्लाय ॲश आधारीत साहित्याचा वापर	औष्णिक विद्युत केंद्राच्या ५० कि.मी. परिसरातील अंमलबजावणीचा कालावधी	औष्णिक विद्युत केंद्राच्या ५० ते १०० कि.मी. परिसरातील अंमलबजावणीचा कालावधी
२५ टक्के	-	३१.८.२००४
५० टक्के	३१.८.२००४	३१.८.२००५
७५ टक्के	-	३१.८.२००६
१०० टक्के	३१.८.२००५	३१.८.२००७

२. शासनाचे उपरोक्त सूचना विचारात घेता या स्थायी निर्देशाद्वारे नगरपरिषदांना खालीलप्रमाणे तात्काळ कार्यवाही करणेच्या सूचना देणेत येतात

अ) **इमारत बांधकाम विषय**

i) बांधकाम विषयक उपविधीत दुरुस्ती करुन फ्लाय ॲश विटांचा व त्या आधारीत साहित्य वापर अनिवार्य करावा.

ii) नगरपरिषद क्षेत्रात इमारत बांधकाम परवानगी मंजूर करतांना इतर बांधकाम विषयक अटी समवेत खालील अट टाकणेत यावी.

• ``फ्लाय ॲश विटा, ब्लॉक्स, टाईल्स अथवा क्ले फ्लाय ॲश/सिमेंट फ्लाय ॲश विटा/ब्लॉक्स व टाईल्सचा बांधकामात वापर करावा, बांधकामात फ्लाय ॲश विटा, ब्लॉक्स, टाईल्स अथवा क्ले फ्लाय ॲश साहित्य वापरणेबाबत वास्तुविशारद (Architect) चे प्रमाणपत्र सादर न केल्यास इमारतीस भोगवटा प्रमाणपत्र दिले जाणार नाही.``

iii) इमारतीस वापर परवाना देतांना, बांधकामधारकाने उपरोक्त नमूद अट क्र. अ (ii) प्रमाणे फ्लाय ॲशचा वापर बांधकामात केला आहे हे तपासावे. ज्या इमारती बांधकामात सदर अटींची पूर्तता केली नाही, त्या इमारतीस वापर परवाना देऊ नये.

ब) नगरपरिषदेमार्फत होणाऱ्या इतर बांधकामाबाबत

नगरपरिषद क्षेत्रात नगरपरिषदेमार्फत होणाऱ्या बांधकाम व रस्ते, पूल, फ्लाय ओव्हर पूल बांधकामात फ्लाय ॲश विटा व फ्लाय ॲश आधारीत साहित्याचा बांधकामात वापर सक्तीने करणेसाठी अशा बांधकामासाठीच्या स्पेसिफिकेशन, टेंडर डॉक्युमेंट्स व करारनाम्यात खालील बदल करावेत.

i) बांधकामे पूल, फ्लाय ओव्हर पूल व अशी इतर बांधकामे ज्यात सिमेंट ब्लॉक्सच्या विटांचा वापर करता येणार आहे, अशा सर्व प्रकारच्या बांधकामाचे अंदाजपत्रक तयार करतांना फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य विचारात घ्यावे.

ii) बांधकामात फ्लाय ॲश वापरणेबाबत व तसे न केल्यास अदा केले जाणार नाही अशी स्पष्ट अट ठेकेदार व नगरपरिषदेमध्ये होणाऱ्या करारनाम्यात अंतर्भूत करावी.

iii) अट क्र.२ ची पूर्तता ज्या ठेकेदारांनी केली नसेल त्या ठेकेदारास करारनाम्यातील अटींचा भंग केल्याबध्दल सदर कामाचे देयक अदा करु नये.

३. पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियम १९८६ चे कलम १५ च्या तरतुदीप्रमाणे जो कोणी कायद्यातील तरतुदीची अथवा नियमांचे अथवा आदेशाचे अथवा सूचनांचे पालन करणार नाही त्यास ५ वर्षाचे तुरुंगवासाची अथवा रुपये १ लाख पर्यंतच्या दंडाची शिक्षा होऊ शकते. सदर तरतूद विचारात घेता केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेतील सूचनांची अंमलबजावणी न करणाऱ्या स्थानिक स्वराज्य संस्था / प्राधिकरणे / क्षेत्रिय कार्यालय इत्यादींवर वरीलप्रमाणे दंडनीय कार्यवाही होऊ शकते. हे लक्षात घेऊन शासनाचे फ्लाय ॲश वापराबाबतच्या सूचना / निर्देशाप्रमाणे नगरपरिषदांनी तात्काळ कार्यवाही सुरु करावी. तसेच केलेल्या कार्यवाहीचा दर मार्च, जून, सप्टेंबर व डिसेंबर अखेरचा पूर्तता अहवाल सोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील विहित नमुन्यात दरवर्षी एप्रिल, जुलै, ऑक्टोबर व जानेवारी महिन्याच्या पहिल्या आठवडयात संचालनालयास सादर करावा.

मा.आयुक्त तथा संचालक यांचे मान्यतेने.

(संतोष देहेरकर)
सहाय्यक संचालक
नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय

प्रति,

१. मा.प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
२. मा.विभागीय आयुक्त तथा प्रादेशिक संचालक, नगरपरिषद प्रशासन (सर्व)
३. मा.जिल्हाधिकारी (सर्व)
४. मुख्याधिकारी (सर्व)

फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापर तिमाहा अहवाल

नगर परिषदेचे नांव	नगरपरिषद मुख्यालय पासून औष्णिक विद्युत केंद्र किती अंतरावर आहे	फ्लाय ॲश वापरा संदर्भात उपविधीत दुरुस्ती केली आहे का?	उपविधीत सुधारणा केल्यानंतर किती इमारतींना बाधकाम परवानगी दिल्या आहेत.	४ पैकी किती इमारत परवानगी मध्ये फ्लाय ॲश वापराबाबत अट समाविष्ट केली आहे.	रकाना ५ पैकी किती इमारत बांधकाम धारकांनी फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापराबाबतची अटींची पूर्तता केली आहे.					बांधकामे / पूल/ फूटपाथ तसेच अशी बांधकामे जेथे सिमेंट ब्लॉक वापरले जाणार आहेत, अशा किती कामाच्या निविदा मागविल्या आहेत	रकाना ७ पैकी किती बांधकामाच्या करारनाम्यात फ्लाय ॲश वापरण्याची अट टाकली आहे.	रकाना ८ पैकी किती बांधकामात फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापराबाबतच्या अटींची पूर्तता केली आहे.				
					एकूण बांधकामाच्या १०० टक्के फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेल्या इमारती	एकूण बांधकामाच्या ७५ ते १०० टक्के फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेल्या इमारती	एकूण बांधकामाच्या ५० ते ७५ टक्के फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेल्या इमारती	एकूण बांधकामाच्या २५ ते ७५ टक्के फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेल्या इमारती	एकूण बांधकामाच्या २५ टक्केपेक्षा कमी फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेल्या इमारती			एकूण बांधकामाच्या १०० टक्के फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेली बांधकामे	एकूण बांधकामाच्या ७५ ते १०० टक्के फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेली बांधकामे	एकूण बांधकामाच्या ५० ते ७५ टक्के फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेली बांधकामे	एकूण बांधकामाच्या २५ ते ७५ टक्के फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरले------ ------------ ------------ ------------ --------ली बांधकामे	एकूण बांधकामाच्या २५ टक्केपेक्षा कमी फ्लाय ॲश आधारीत साहित्य वापरलेली बांधकामे
१	२	३	४	५	६अ	६ब	६क	६ड	६इ	७	८	९अ	९ब	९क	९ड	९इ

स्थायी निदेश क्र. १९

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) झाडांचे जतन अधिनियम १९७५ मधील तरतुदीनुसार नगरपरिषदांनी अनुसरावयाची कार्यपध्द्ती.

नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय,
शासकीय परिवहन सेवा इमारत,
३ रा मजला, सर पोचखानवाला मार्ग, वरळी, मुंबई - ४०० ०३०.
क्र: नपसु २००३/प्र.क्र.८/२००३/कक्ष-६
दिनांक २९ जानेवारी २००३.

वाढत्या प्रदुषणामुळे पर्यावरणाची विशेष गरज विचारात घेवून राज्यातील नगरपरिषदांनी त्यांचे क्षेत्रात परिणामकारकरित्या महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) झाडांचे जतन अधिनियम १९७५ नुसार कार्यवाही करणे अभिप्रेत आहे.

नगरपरिषद प्रशासन संचालनालयाचे वतीने नगरपरिषदांची वार्षिक प्रशासकीय तपासणी कामाचा मागील काही वर्षाचा आढवा घेता, महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) झाडांचे जतन अधिनियम १९७५ मधील वैधानिक तरतुदींचे परिपूर्ण पालन केले जात नसल्याचे निदर्शनास आले असून त्यातील ठळक बाबी खालीलप्रमाणे आहेत.

१) वृक्ष प्राधिकरणाची स्थापना न करणे.

२) वृक्ष गणना न करणे.

३) वृक्ष कर लागू न करणे.

४) वृक्षरोपण व जगलेले वृक्ष यांची सदोष आकडेवारी प्रतिवर्षी वरिष्ठ प्राधिका-यांकडे सादर करणे.

५) वृक्ष प्राधिकरण निधीची स्थापना न करणे.

६) शहरातील वृक्षतोडीवर नियंत्रण न ठेवणे.

७) शहरातील उद्याने, सार्वजनिक जागेवरील वृक्षसंवर्धनाकडे झालेले दुर्लक्ष.

०१. महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) झाडांचे जतन अधिनियम १९७५ मधील तरतुदीनुसार सर्व नगरपरिषदांनी वृक्ष प्राधिकरणाची स्थापना अधिनियमाचे कलम ३ प्रमाणे एक महिन्याचे आत (स्थापना केली नसल्यास) करण्याची जबाबदारी नगपरिषदांच्या अध्यक्षांनी पार पाडावी. वरील मुद्दे विचारात घेता नगरपरिषदंचेवतीने वृक्षांचे जतनासारखे राष्ट्रीय कार्याकडे झालेले दुर्लक्ष व त्याचा पर्यावरणावर होणारा गंभीर परिणाम विचारात घेवून नगपरिषद, नगरपरिषदोचे अध्यक्ष, मुख्याधिकारी, पदाधिकारी यांना पुढीलप्रमाणे निदेश देण्यात येत आहेत.

०२. सर्व संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी आपल्या जिल्हयातील सर्व नगरपरिषदांचे वतीने वृक्ष प्राधिकरणाची स्थापना उक्त अधिनियमाचे कलम ३ अन्वये झाली असल्याची खातरजमा वेळोवेळी करुन घ्यावी व अशा स्वरुपाची स्थापना केलेली नसल्यास नगरपरिषदांच्या अध्यक्षांनी त्यांचेवर असणारी वैधानिक जबाबदारी पार पाडण्यास कुचराई केली म्हणून तसा अहवाल शासनास तसेच संचालनालयास वेळोवेळी सादर करावा.

०३. उक्त कायद्यातील कलम ४ अन्वये वेळोवेळी अध्यक्षांनी वृक्ष प्राधिकरणांची सभा आयोजित करण्याची दक्षता घ्यावयाची आहे.

०४. वृक्ष प्राधिकरणाची कर्तव्य उक्त अधिनियमाचे कलम ७ अन्वये विहित करण्यात आली असून त्यातील तरतुदीनुसार सर्व नगरपरिषदांनी त्यांचे वृक्ष प्राधिकरणाची सक्षम मान्यतेने कर्तव्य पार पाडावयाची आहेत.

०५. उक्त कायद्याची परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी कलम १८ नुसार उपकर लागू करुन तो १०० टक्के वसुलीसाठी प्रयत्न करावा.

०६. शहरातील सर्व वृक्षांची गणना करुन त्यावर नोंदणी क्रमांक टाकण्याची कार्यवाही एक महिन्यात पूर्ण करावी.

०७. वृक्षारोपण/जतन इत्यादी कामासाठी शहरातील समाजकार्य करणा-या संस्था,शैक्षणिक संस्था,वृक्षप्रेमी, शासकीय कार्यालय इत्यादींचे सहकार्य घ्यावे व या कार्यात सातत्य राहील या दृष्टीने त्याचे नियोजन करावे.

०८. प्रतिवर्षी नगरपरिदेच्या वतीने करण्यात येणारे वृक्षारोपणाच्या लागवडी व जतन इत्यादीचा वेळोवेळी आढावा घेता यावा या दृष्टीने खालील नमुन्यातील स्वतंत्र नोंदवही मुख्याधिकारी, संबंधित अधिकारी यांनी सुरु करावी व प्रशासकीय कामाचे वार्षिक तपासणीचे वेळी ती उपलब्ध करुन देण्यात यावी. (सोबतच्या परिशिष्टात नमूद केल्याप्रमाणे)

०९. मुख्याधिकारी यांनी ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांचेवर या कामाची जबाबदारी सोपविली असेल, त्यांचया कामाचा वेळोवेळी आढावा घेवून गोपनीय अहवालात त्याची नोंद घ्यावी.

१०. मुख्याधिकारी यांनी प्रतिवर्षी परिशिष्ट-अ येथील नमुन्यात त्यांच्या या कामाचा आढावा जिल्हाधिकारी यांच्याकडे त्यांचे गोपनीय अहवाल पुनर्विलोकनासाठी नगरपरिषद अध्यक्षांमार्फत सादर करावा.

नागरी क्षेत्रामध्ये वृक्षारोपणाचे असलेले महत्व विचारात घेवून उक्त अधिनियमातील तरतुदीनुसार उक्त निदेशानुसार सर्व नगरपरिषद अध्यक्ष, मुख्याधिकारी यांनी त्यांचे क्षेत्रात अभिप्रेत असलेली कार्यवाही राष्ट्रीय कर्तव्य म्हणून जबाबदारीने पार पाडावी यात कुचराई केल्यास त्याची गंभीर दखल घेण्यात येईल.

(रमेश म. उबाळे)
संचालक,
नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय

प्रति,
१) अध्यक्ष नगरपरिषदा (सर्व)
२) मुख्याधिकारी नगरपरिषदा (सर्व)
३) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
४) विभागीय आयुक्त तथा प्रादेशिक संचालक नगरपरिषद प्रशासन (सर्व)
५) मुख्य लेखा परीक्षक स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई
६) उपमुख्य लेखा परीक्षक स्थानिक निधी लेखा, (सर्व)
७) जिल्हाधिकारी, (सर्व) (मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्हा वगळून)
८) नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय (सर्व कार्यासने)

नगरपरिषद :____________ जिल्हा : __________

वृक्ष लागवड संवर्धन नोंदवही सन : __________ (१ एप्रिल ते ३१ मार्च)

अ.क्र	वृक्ष लागवड उद्दिष्ट	वृक्ष लागवडीसाठी रोपे उपलब्ध करुन घेण्याचे स्त्रोत		वृक्ष उपकर मागणी			रोपे लागवड खरेदीसाठी झालेला खर्च			वृक्ष संवर्धना वरील इतंर खर्च (आस्थापना वगळून)			
		स्वत:ची रोपवाटीका	विकत घेणे	मागील	चालू	एकूण	प्रमाणक क्रमांक	दिनांक	रक्कम	खर्च प्रयोजन	प्रमाणक क्रमांक	दिनांक	रक्कम
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४

रोपांच्या लागवडीचा वृक्षनिहाय तपशील					वृक्ष संवर्धन आस्थापना खर्च		वृक्ष गणना नुसार शहरातील एकूण वृक्ष	वृक्ष तोडी साठी देण्यात आलेल्या परवानगी	अनधिकृत वृक्ष तोडीची प्रकरणे	अनधिकृत वृक्ष तोडी संदर्भात करण्यात आलेली कार्यवाही	शेरा
लागवडीचे स्तर	कोणत्या प्रकारच्या रोपाची लागवड केली	किती रोपांची लागवड केली	लागवडीचा दिनांक	वर्ष अखेरीस लागवडी खाली जगलेली रोपे	स्थायी आस्थापना	रोंजदारी					
१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६

संबंधित अधिकारी मुख्याधिकारी